

ойлауын дамытатын маңызды педагогикалық құрал. Классикалық суреттен пластилинге, құмға, 3D және компьютерлік анимацияға дейін әртүрлі анимация түрлерін пайдалана отырып, мұғалім әр баланың жеке қызығушылықтары мен қабілеттеріне сәйкес шығармашылық орта жасай алады. Мультфильм жасау процесіне қатысу балаға өз идеясын жүзеге асыруға, эмоцияларды жеткізуге және көркемдік әдістерді меңгеруге мүмкіндік береді. Сондықтан мектепке дейінгі мекеменің оқу-тәрбие үрдісіне мультипликацияны тиімді енгізу – баланы жан-жақты дамыту жолындағы маңызды қадам.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Велинский, Д.В. Қайта орналастыру әдістерін қолдану арқылы мультфильмдер шығару процесінің технологиясы [Мәтін]: Әдістемелік құрал / Д.В.Велинский. – 2-ші басылым, испан. және толықтыру.: Новосибирск, 2011. – 41 б.
2. Анофриков, П.И. Балалар анимациялық студиясының жұмыс істеу принциптері [Мәтін] / П.И.Анофриков. – Новосибирск, 2011. – 43с.
3. Никитин, А.А. Ағартушылық дәуірі ойшылдарының көркемдік таланты туралы ойлар [Мәтін] / А.А. Никитин // Психологиялық-педагогикалық зерттеулердегі жаңалық. Психология мен педагогиканың теориялық және практикалық мәселелері. – 2012. No 1. – Б.166-172
4. Войнова, А. Құмды сурет [Мәтін] / А.Войнова. – М., 2014.- 114с.
5. Анимация [Электрондық ресурс] / Қол жеткізу режимі: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/4716>
6. Анимация [Электрондық ресурс]: Балаларға арналған қосымша білім беру бағдарламасы / ред. Туаркина С.А. Қол жеткізу режимі: <http://www.multiki-kraski.ru/wp-content/uploads/2014/09/Programma-dopolnitelnogo-obrazovaniya-Multiplikatsiya.doc>
7. Күлкілі мультфильмдер [Электрондық ресурс]: Қосымша білім берудің жұмыс бағдарламасы / ред. ред. Лобосова Т.В. Қол жеткізу режимі: http://baldsl14.edumsko.ru/activity/additional_groups/zabavnye_mul_tyashki/program
8. Яковлева, Е.В. Дәстүрлі емес квиллинг техникасы және оның мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылығын дамытуға әсері [Мәтін] /Е.В. Яковлева // Инновациялық педагогикалық технологиялар: IV халықаралық материалдары. ғылыми конф. – Қазан, 2016. – 219 б.
9. Гусакова, А.А. Балабақшадағы мультфильмдер [Мәтін] / А.А. Гусакова. –М., 2010 ж.

ӘОЖ 37.018.43:004

ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ КЕЗІНДЕ МҰҒАЛІМДЕРҒЕ ӘДІСТЕМЕЛІК СҮЙЕМЕЛДЕУДІҢ МАЦЫЗДЫЛЫҒЫ

Жакенова К.Б., Жусупбекова Г.Г.

Шоқан Уәлиханов атындағы Көкшетау Университеті, Көкшетау, Қазақстан

Кіріспе. 2023-2029 жылдарға арналған цифрлық трансформация, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар саласын және киберқауіпсіздікті дамыту тұжырымдамасында сапалық трансформациялау, инновациялық экономиканы дамыту жаһандық бәсекелестікке қол жеткізудің ажырамыс бөлігі және цифрлық трансформация мемлекеттің әлем елдері бойынша бәсекелестікке қол жеткізудің маңызды құралы ретінде сипаттайды [1]. Берілген тұжырымдамадағы ақпаратты ескере отырып, білім беру жүйесіндегі цифрлық трансформацияның маңыздылығы мен өзектілігі анықталады. Білім беру жүйесінің цифрлық трансформациясы жаңа цифрлық технологияларды енгізумен ғана шектелмейді. Цифрлық трансформация оқытуды ұйымдастыру әдістері мен тәсілдеріне тікелей өзгеріс енгізу, білім беру процесінің қатысушылары арасындағы өзара іс-әрекет және педагогтарға қойылатын жаңа кәсіби талаптарды қалыптастыруды қамтиды. Осындай өзгеріс жағдайында әдістемелік сүйемелдеу мұғалімдердің цифрлық трансформация кезеңінде тиімді бейімделудің ажырамас факторы.

Қазіргі уақытта цифрлық білім беру ортасын жетілдіру мемлекеттік білім беру саясатының негізгі даму траекториясы ретінде саналады. Дегенмен, жүз пайыз мұғалімдер цифрлық форматта тиімді жұмыс істеуге дайын емес. Кейбір мұғалімдерде білім беру платформаларын қолдануда қиындықтар туындаса, басқа мұғалімдерде цифрлық технологияларды қолдануда уақыттың ресурстардың немесе әдістемелік сүйемелдеудің жетіспеушілігі сияқты қиындықтарға тап болуының ықтималдылығы жоғары. Берілген мәселелер мен қиындықтарды есепке ала отыра, мұғалімдерге әдістемелік сүйемелдеуді жүзеге асыру қажеттілігінің өзектілігін анықтайды.

Цифрлық трансформация кезеңде әдістемелік сүйемелдеудің маңыздылығын ескере отырып, **мақаланың мақсаты** білім берудің цифрлық трансформация үдерісінде әдістемелік сүйемелдеудің маңыздылығын айқындау және жүзеге асырудың тиімді формаларын анықтау.

Мақсатты орындау үшін келесідей **міндеттер** қойылды:

1. Білім беру жүйесіндегі цифрлық трансформация ұғымын ашу;
2. Цифрландыру үдерісінде әдістемелік сүйемелдеу маңызын айқындау;
3. Тиімді әдістемелік сүйемелдеу түрлерін ұсыну.

Білім берудегі цифрлық трансформация білім беру мекемелерінің цифрлық білім беру ортасында онлайн оқытуды есептегенде, мектептің оқу-тәрбие жұмысының әдістері мен ұйымдық нысандарын жаңартуды көздейді [2]. Омар А.Д. еңбектерінде цифрлық трансформация тек IT технологияларды қолданудан және енгізуден ғана тұрмайды, цифрлық трансформация өз алдында білім беру жүйесіндегі өзгерістерді де қамтитындығы туралы жаза кетті [3]. Цифрлық трансформацияның маңызын Дуламбаева Р.Т. өз еңбектерінде білім беруді ғана қамтымай, жалпы цифрлық трансформацияның адамзат дамуына тигізетін жаһандық ықпалы ретінде түсіндіріледі [4].

Кесте 1 – Цифрлық трансформацияның Жуан Рейс бойынша үш аспектісі

<i>Аспект</i>	<i>Анықтама</i>	<i>Мысал (педагогтарға әдістемелік сүйемелдеу мақсатында)</i>
<i>Технологиялық</i>	Жаңа технологияларды қолдану, енгізу және оларды тиімді пайдалану	Кіріктірілген технологиялар, әлеуметтік желілер, жасанды интеллект, цифрлық платформалар және т.б.
<i>Ұйымдастырушылық</i>	Мекеменің құрылымына, басқаруы мен жұмыс үрдістеріне цифрлық технологиялар арқылы өзгерістер енгізу	Мұғалімдерге арналған әдістемелік сүйемелдеу орталықтарын ашу, тұрақты және жүйеді түрде онлайн кеңес беру жүйесін құру
<i>Әлеуметтік</i>	Педагогтардың цифрлық құзыреттілігі мен дағдыларын дамыту, қолдау, ынталандыру	Әлеуметтік желілер, онлайн форумдар арқылы тәжірибе алмасу, өзара қолдау білдіру

Жуан Рейс цифрлық трансформация ұғымын негізгі үш аспектіге бөліп қарастырады. Технологиялық аспектке жаңа технологияларды қолдану, оның ішіне кіріктірілген технологиялар, цифрлық платформалар (Zoom, Google Classroom, BilimLand), жасанды интеллект (ChatGPT, Gemini, DeepSeek) сияқты технологиялар кіреді.

Ұйымдастырушылық аспект мекеменің құрылымы мен басқару ерекшеліктеріне, жұмыс үрдістеріне цифрлық технологиялар арқылы өзгерістер енгізуді құрайды. Ұйымдастырушылық аспектісі қандай да бір жаңа технологияларды енгізу барысында олардың артықшылықтарын толық пайдалануды қамтитын ұйымдық өзгерістермен қатар жүруі керек. Цифрлық трансформация қаржылық инвестицияларды, технологиялық инфрақұрылымдарды және адами капиталды есептей отыра, ресурстарды стратегиялық бөлуді талап етеді. Берілген аспект бойынша мұғалімдерге арналған әдістемелік сүйемелдеу орталықтарын ашып немесе тұрақты жұмыс істейтін онлайн кеңес беру жүйесін құру сияқты жұмыстарды қамтуы мүмкін.

Әлеуметтік аспект педагогтардың құзыреттілігі мен дағдыларын дамыту, қолдау және ынталандыруды қамтиды. Әлеуметтік аспект бойынша мұғалімдермен әлеуметтік желілер арқылы байланыс орнату, онлайн форумдар арқылы тәжірибе алмасу, өзара қолдау білдіру сияқты іс-әрекеттерді қамтиды [5]. Цифрлық трансформацияның үш аспектісі Кесте 1-де берілген.

Цифрлық трансформация үдерісінде білім беру сапасын көтеру мақсатында әдістемелік сүйемелдеу педагогтар үшін таптырмас құрал ретінде танылады. Әдістемелік сүйемелдеу бұл озық педагогикалық тәжірибенің жетістіктеріне негізделген әр педагогтың құзыреттілігі мен кәсіби шеберлігін арттыруға бағытталған практикалық іс-шаралардың арнайы кешені [6]. Әдістемелік сүйемелдеу арқылы педагогикалық кадрдың шығармашылық әлеуетін арттыруға, сайып келгенде білім беру үдерісінің сапасы мен нәтижелілігін арттыруға бағытталған кешен.

Әдістемелік сүйемелдеу мақсатында жүргізілетін әдістемелік жұмыс ұғымының заманауи түсінігі кеңейіп келуде. Молчанов С.Г. пікірінше, әдістемелік жұмыс педагогикалық және басқарушылық іс-әрекеттерге тірек болатын теориялық негіздер (әзірлемелер, конспекттер,

материалдар) әзірленетін кәсіби-педагогикалық қызметтің ажырамас бөлігі. Әдістемелік жұмыс кәсіби-педагогикалық, коммуникация құралдарын ғана емес, сонымен қатар білім беру үдерісінің мазмұнын және басқарушылық ықпалдың мәнін қамтиды [7, 14 б].

Әдістемелік жұмыс, көптеген ғалымдардың пікірінше келесідей міндеттерді атқарады:

- 1) Озық педагогикалық тәжірибені зерделеу және енгізу;
- 2) Педагогтың ғылыми деңгейін арттыру мақсатында психологиялық-педагогикалық ғылымның жетістіктерімен танысу;
- 3) Педагогтың кәсіби шеберлігін арттыру [6].

Әдістемелік жұмыстың міндеттерін орындауда Моисеев А.М. келесідей принциптерді жіктейді:

- 1) Өмірмен, мектепті қайта құруды жүзеге асыру тәжірибесімен байланысы, өзектілігі;
- 2) Ғылымилық;
- 3) Жүйелілік;
- 4) Кешенді сипат;
- 5) Жүйелілік, сабақтастық;
- 6) Шығармашылық;
- 7) Нақтылық;
- 8) Әдістемелік жұмыстың практикалық бағыты бойынша теория мен практиканың бірлігі;
- 9) Тиімділік, икемділік, ұтқырлық.

Әдістемелік жұмыстың нысандарын топтарға және оны жүзеге асыру сипатына қарай бөлуге болады. Молчанов С.Г. әдістемелік жұмыстарды әкімшілік және дидактикалық формаларын анықтайды.

Әкімшілік формаларына:

- Оқу-білім беру аудандары;
- Қауымдастық (зерттеу мәселелері бойынша мұғалімдерді топқа бөлу);
- Қауымдастық (оқу пәндері бойынша мұғалімдерді топқа бөлу);
- Білім беру саласы бойынша ғылыми-әдістемелік кафедра;
- Білім беру саласы бойынша әдістемелік бірлестік;
- Оқу пәні бойынша әдістемелік секция;
- Жеке кәсіби-педагогикалық өзін-өзі тәрбиелеу.

Дидактикалық формаларға:

- Проблемалық семинарлар;
- Проблемалық-жобалық семинарлар;
- Ұйымдастырушылық және белсенді ойындар;
- Репродуктивті-эвристикалық (педагогикалық идеялар, әлеуметтік-педагогикалық бастамалар, жобалар, фестивальдар, кәсіби шеберлік конкурстар);
- Нәтижелі (ғылыми конференциялар; теориялық (әдіснамалық) семинарлар; жеке жоспар бойынша біліктілік арттыру, шығармашылық демалыстар, ғылыми тағылымдамалар);
- Репродуктивті (экстернат; практикум; ғылыми-практикалық семинарлар; педагогикалық шеберханалар, семинар-практикумдар; тренингтер) [7].

Жоғарыдағы ақпараттар бойынша цифрлық трансформация үдерісінде педагогтарды қолдауда әдістемелік жұмыстың міндеттері, формалары маңыздылығын айқындай түседі. Цифрлық трансформация білім беру үдерісінің барлық деңгейлерін, оның ішінде материалды ұсыну формаларын, өзара әрекеттесу тәсілдерін қамтып, жаңа құзыреттіліктерге қажеттілік туындайды. Педагогтарға тек қана цифрлық технологияларды игерін қана қоймай, тиімді меңгерін оларды оқу процесіне біріктіре алу керек. Педагогтар жоғарыда берілген мәселелермен қатар келесідей қиындықтарға тап болуы мүмкін:

- АҚТ құзыреттілігінің жеткіліксіздігі немесе болмауы;
- Қажет жағдайларда білікті көмектің қол жетімсіздігі;
- Өзін-өзі оқытуға уақыт тапшылығы;
- Шамадан тыс жүктеме жағдайында кәсіби күйреу.

Білім беру ұйымының әдістемелік сүйемелдеу педагогтың жаңа талаптары мен практикалық қызметі арасындағы байланыстырушы буынға айналады. Цифрлық трансформация үдерісінде педагогтарды қолдау мақсатындағы әдістемелік жұмыстың негізгі міндеті – педагогтардың цифрлық құзыреттіліктерін үздіксіз сүйемелдеу мен дамытуды қамтамасыз ету. Цифрлық трансформация кезінде әдістемелік сүйемелдеу:

- Цифрлық сауаттылық деңгейін арттыру;

- Дәстүрлі әдістерді заманауи жағдайларға бейімдеу;
- Тәжірибе алмасу ортасын құру;
- Мазасыздық пен алаңдаушылықтың деңгейін төмендету.

Цифрлық трансформация кезінде педагогтардың нәтижелі бейімделуі үшін әдістемелік сүйемелдеудің әртүрлі нысандарын пайдалану қажет:

- Жеке кеңес берулер, атаулы әдістемелік ұсынымдар;
- Цифрлық құралдар бойынша вебинарлар, тренингтер, мастер-кларстар;
- Педагогикалық практикумдар мен тағылымдамаларды ұйымдастыру;
- Әдістемелік материалдарды (нұсқаулықтар, құралдар, жадынамалар) әзірлеу және тарату;
- Мұғалімдер тәжірибе алмасатын кәсіби қауымдыстықтар құру.

Цифрлық трансформация үдерісінде әдістемелік сүйемелдеу жүйелі және бірізді болу керек, педагогтардың дайындық деңгейін және білім беру мекемесінің ерекшеліктерін ескеру маңызды.

Қорытынды. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың қарқынды дамуы мен білім беру жүйесінің цифрлық трансформация үдерісінде педагогтарға әдістемелік сүйемелдеу ерекше маңызды. Цифрлық трансформация өз кезегінде тек қана техникалық құралдарды қолдануды ғана емес, оқыту әдістер мен тәсілдеріндегі, оқушылармен өзара әрекеттесудегі терең өзгерістерді қамтиды. Осы тұрғыда әдістемелік сүйемелдеудің рөлі маңызды.

Біріншіден, әдістемелік сүйемелдеу мұғалімдердің өзгермелі білім беру ортасында өнімді жұмыс істеуі үшін қажетті цифрлық технологияларды тиімді және еркін қолдану үшін цифрлық құзыреттіліктерін қалыптастыруға ықпал етеді.

Екіншіден, сауатты және білікті әдістемелік сүйемелдеу мұғалімдерге интерактивті технологияларды, мультимедиялық ресурстарды және жекелендірілген оқыту траекторияларын біріктіре отырып, дәстүрлі оқыту әдістерін цифрлық форматқа тиімді бейімдеуге көмектеседі.

Үшіншіден, тұрақты әдістемелік сүйемелдеу педагогтар арасында, әсіресе цифрлық технологиялармен қолданып көрмегендер арасында алаңдаушылық, мазасыздық пен кәсіби күйіп қалу деңгейін түсіреді. Педагогтар бір бірімен кеңес ала отырып цифрлық технологияларды меңгеруге, әріптестерімен бірге тәжірибе алмасу арқылы өз қабілеттеріне сенімділік артады.

Осылайша, әдістемелік сүйемелдеу білім беруді табысты цифрлық трансформациялаудың алғышарттарының бірі. Ол педагогтардың тек техникалық тұрғыдан дайын болуына ғана емес, сонымен қатар жақашылдыққа, кәсіби өсімге және өзара әрекеттестікке негізделген жаңа білім беру мәдениетін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №269 қаулысы. 2023–2029 жылдарға арналған цифрлық трансформация, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар саласын және киберқауіпсіздікті дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы. – [Электрондық ресурс]. – Қолжетімді: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2300000269>
2. Сартаков И.В., Славенинова Н.В., Чикова О.А. Актуальные направления методической поддержки педагогов по реализации онлайн-обучения школьников. Вестник Кемеровского государственного университета. Серия: Гуманитарные и общественные науки. 2023. Т. 7. № 2. С. 178–186. <https://doi.org/10.21603/2542-1840-2023-7-2-178-186>
3. Омар А.Д., Шильдибеков Е.Ж. Цифровая трансформация Республики Казахстан: проблемы человеческого капитала // Вестник Казахстанско-Британского технического университета. – 2019. – Т. 16, № 3. – С. 383–387. – Режим доступа: <https://vestnik.kbtu.edu.kz/iour/article/view/315/330>.
4. Дуламбаева Р.Т., Жумашева М.Б. Цифровая трансформация: ретроспектива и развитие информационно-коммуникационных технологий в Казахстане // Вестник университета «Туран». – 2021. – № 3. – С. 124–132. – Режим доступа: <https://doi.org/10.46914/1562-2959-2021-1-3-124-132>
5. Reis J. Digital transformation: A literature review and guidelines for future research. Trends and Advances in Information Systems and Technologies / J. Reis, M. Amorim, N. Melo, P. Matos; In: Rocha, Á., Adeli, H., Reis, L.P., Costanzo, S. (Eds) // WorldCIST'18 2018. Advances in Intelligent Systems and Computing. — 2018. — P. 745. — Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77703-0_41
6. Потапов Е.А. Методическая работа в образовательной организации // Вестник науки и образования. – 2018. – № 1. – С. 45–49. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metodicheskaya-rabota-v-obrazovatelnoy-organizatsii> (дата обращения: 10.04.2025).
7. Молчанов С.Г. Профессиональная компетентность в системах аттестации, управления, повышения квалификации и профессиональной деятельности // Научное обеспечение системы

УДК 373

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБУЮЧАЩИХСЯ НА УРОКАХ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

Жамбулова А.Б., Жекибаева Б.А.

Карагандинский университет имени академика Е.А.Букетова, Караганда, Казахстан

В связи модернизацией и интенсификацией системы образования, происходящей в нашей стране, возникла необходимость внедрения новых образовательных стандартов, апробации новых академических дисциплин, связанных с ними учебников и учебно-методического сопровождения. В свою очередь, это послужило основанием для использования новых инновационных методик обучения младших школьников, влияющих на творческую деятельность субъектов педагогического процесса.

С точки зрения обновленного содержания среднего образования совершенствование системы образования в Республике Казахстан, развитие творческой деятельности обучающихся младшей школы является требованием времени, связанным с учебно-познавательной деятельностью и ее эффективной активизацией.

Одно из важнейших качеств современного человека - критическое мышление, поиск новых открытий, потребность и способность самостоятельно приобретать знания. Активность учебно-познавательной деятельности является важным инструментом улучшения качества образования, и способствует ее модернизации и стимулированию на всех фазах образовательного процесса. Это особенно важно в начальной школе, когда развиваются стойкие интересы к тому или иному виду деятельности, формируются навыки, связанные с самостоятельным усвоением знаний и потребностью к обучению в целом.

Изучение психолого-педагогических трудов позволило нам проанализировать определения, тесно связанные с понятием «творческая деятельность», среди которых:

– категория «познание», связанная с образовательной деятельностью обучающихся, рассматривается как процесс творческой деятельности, направленный на формирование их знаний» [1, с.125];

– понятие «преобразование», связанное с творческой активностью обучающихся, является фундаментом осмысления усвоенных знаний, способствующих формированию основы для обобщения новых учебных и специальных знаний» [1, с.126].

– категория «создание», связанная с творческой деятельностью, направлена на проектирование обучающимися образовательной продукции в исследуемых сферах» [1, с.128].

– понятие «творческое применение знаний», связанное с учебной активностью обучающихся, отражают их собственное видение в процессе применения усвоенных знаний в практической деятельности» [2, с.113].

Эти определения позволяют рассматривать категорию «творческая деятельность» обучающихся младшей школы как: продуктивный вид деятельности обучающихся младшей школы, связанный с накоплением опыта познания, преобразования, создания, применения в новых условиях и новом качестве предметов духовной и материальной культуры в процессе учебной деятельности и взаимодействия с педагогом.

На сегодняшний день в педагогике регламентировано правило единства знаний и учебно-познавательной деятельности, проявляющееся в их взаимосвязи, так как в содержании обучения осмысливается на уроках и продолжает обобщаться в процессе дальнейшей учебно-познавательной деятельности. В такой ситуации надо принимать во внимание, что главное в образовательном процессе – самостоятельность в деятельности, так как это важнейший фактор, позволяющий протянуть всю линию обучения, разрешая проблемы, стоящие перед школами и всей системой образования в целом. Вместе с тем, в настоящее время эта проблема не утратила своей важности, поскольку процесс развития общества и системы образования является непрерывным. В научных трудах ученых последних лет проблема единства учебно-познавательной активности и ее стимулирования становится все яснее и яснее. Результаты ряда научных исследований наглядно